

שנבראו בעלם אלהים? איריאות נצחיות כהיונות והירומאיות חיות וקיימות עד היום בכל ענפי הקולטורה תחת מסות שונים, אבל נושאהן אינם עוד היונים והרומאים, שאין להם עוד כמעט שום שיכות להאידיאות ההן, אלא עמים אתיים לגמרי ואנשים אחרים לגמרי; ונם אנו, לבנו מנבא לנו קין כזה של גוילים נשרפים ואותיות פורתות באויר" — וכמה מנחם אותנו מר פרישמאן? וכמה מנחמים אותנו שאר חכמי העתיד, המדברים נבוהה נבוהה על ה"יהדות"?

אם בתור שאלה אקדמית נציג את השאלה על-דבר מהות היהדות — ודאי הוא שארבעת כרכי העתיד נתנו לנו בזה הרבה מאמרים חשובים, דברים שכדאים הם להאמר. הרי זה הגסיון הראשון להרחבת גבולים בזה ולדון על זה מנקודת-ראות שונות; אבל אם לדון — יש תשובות הרבה.

וכמרומה, שמר ש"י הורוויץ, עורך העתיד בעצמו, עמד על זה לאחרונה. על כל פנים, אם לשפוט על פי מאמריו שב"העתיד" הג' והד', יש לשער, שמר הורוויץ, אתרי שהעביר את ה"יהדות" דרך כל גלגלי-מחלות של בירורים שונים, בא סוף סוף בעצמו לידי הכרה — אם לא היה, אולי, כל ענין הבירורים מתחלה אצלו רק תכסים בלבד, למען דעת את המצב כמו שהוא... — שאין קיום העם תלוי בבירור תכני היהדות. ביחוד יש לראות זאת במאמרו המצויין להרחבת הגבולים, שבו אנו מוצאים כבר אפילו מבטאים בודדים, המהפכים את כל קשרת ה"יהדות" על פיה...

ולפיכך תושב אני, שמר הורוויץ בעצמו לא מצא גם הוא כמונו בכל אותן התשובות של חכמי ה"יהדות", שנתן להן מקום ב"העתיד", ספק לנפשו, ושאלת קיום היהדות בכל-אופן לא זזה כלל ממקומה.

ועדין אנו עומדים ושואלים...

על פה לקול קריאות בני השחק" — כך מספר המשורר שאול שטרניחובסקי בהקדמה לתרגומו העברי של שירת היאותה ללונג-פיטו, שיצא זה עתה על ידי הוצאת מוריה באודיסה, וקול קריאות בני השחק גרמה גם לנו לשמוע בקראנו את הספר דף אחר דף. מין ריסמוס גפלא שולם בו ובחרוזיו. אין חרוזים שקולים (ריימען) לשירים האלה, ובכל זאת מלאים הם הרמוניה מיוחדת במינה; וזו היא לנו התכן של הספר — וזו אפוס או — יותר נכון — קבץ אנדות'זימיים של היהודים שבאמריקה הצפונית; מוזרים לנו שמות הגבורים המתהלכים בו; ואפילו השפה, שפת התרגום, בכל דיוקה וציוריותה, גמישותה ורביגוניה, לא תמיד היא יכולה להיות די כהירה לנו ושומפת — ובכל זאת מסיקה גפלאה שפוכה על פני כל הספר. המבקשים אנו תכן ברור במוסיקה? אדרבה, יש שורה ומזרת היא לנו בפרסיה הרבים, ובכל-זאת היא אחות אותנו בציצת ראשנו ומנשאת אותנו הלאה הלאה מעולמנו אל עולמות פלא...

לונגפיטו אין חלקו דוקא בין אלה היוצרים את היופי רק לשם יופי, את כנור שירתו העיר בעיקרו לשם הטוב והנעלה, בהרבה משיריו היה לונגפילו לפה להעבדים ולכל הנשפלים והנדכאים; מקשרת השלום — זו שספר לנו עליה את אנדתו הנפלאה ב"היאותה" שנתרגמה תרגום גפלא בידי משרניתוב"סקי — מקשרת שלום זו היא הנותנת את ריח ניתוחה על פני כל שיריו ומעמפת אותם בעשן ויג'ימים קהל", כי לונגפילו על-פי מהותו יש בו הרבה סן גביא הצדק, ובכל זאת עד כמה הוא מכהן פאר במקדש היופי! — אפשר אמנם להמיל ספק בזה שאומרים המוליים בשער הספר, כי היפה והטוב הם חותם רוחם ויצירותיהם של כל גדולי האנושיות, אולם בזה אין להמיל ספק, כי שני אלה הם חותמה של פואימה זו, כי שני אלה התאחדו ביצירותיו של לונגפילו התאחדות גמורה, ויצרו באמת שירה זכה, שאדם יוצא מתוכה טהור ומווכך משהיה. כאמריקני אמתי, יודע לונגפילו לתיכ את החיים והעבודה, אולם הוא ידע עוד לשפוך עליהם אור רך, אור גפש — ועל ידו יש שאנו באים גם להאמין בחיים ובערך עבודת האדם ולקיות. ועד כמה — הוי עד כמה — חסרים אנו אמונה זו!...

ברוכה תהיה היר שדעשימה לנו את הספר הזה!

יהודי צעיר.

שירת היאותה

חלד הייתי, כשבא לידי בפעם הראשונה "היאותה" וכו'. גפשי נקשרה בשיר ושמרתיו לו את אהבתי זאת עד שהיתה בידי היכלת לקרוא אותה במקורו. מי יתאר את אשר הרגשתי אז בקראי אותו כלו! ובבית עקר הספרים העירוני שבאודיסה, אשר שם השנתי את כתבי לונגפילו, תרגמתי כמה מקומות